

Скидан О. В.

д. е. н., професор

Осіпчук А. С.

асистент кафедри туризму

Поліський національний університет

Економічний ефект від екологізації послуг розміщення та харчування

На сьогоднішній день Україна знаходиться у стані затяжної економічної, екологічної, соціальної та політичної кризи, яка негативно впливає на кожного жителя країни у вигляді психоемоційного, економічного та екологічного тиску, а також на конкурентоспроможність національної економіки та міжнародний імідж країни. Спостерігаються тенденції посилення глобальних екологічних і супутніх проблем, що зумовлює необхідність використання принципів сталого розвитку у всіх сферах діяльності, зокрема світової економіки. Ситуацію можна покращити через перегляд цілей соціально-економічного розвитку, формування нової філософії свідомості, раціоналізації структури потреб, пріоритетів і способів діяльності людини. Для цього необхідно розробити комплекс радикальних заходів, які зможуть стабілізувати ситуацію, що склалася.

Туризм є рушійним двигуном економічного зростання об'єктів, територій, регіонів, держав [5]. Розвиток туризму набуває активних обертів, що спонукає по-новому оцінювати усі його аспекти: економічні, соціальні, екологічні. Екологічний туризм – є проявом екологізації рекреаційної, дозвіллевої, освітньої та інших сфер діяльності людини. Значну роль у комплексі туристичних послуг відіграють послуги розміщення та харчування. Вони є найбільш праце-, ресурсо-, капіталомісткими. Тому варто детальніше розглянути можливі способи раціоналізації витрат та зменшення негативного впливу на навколишнє середовище.

Аналіз останніх публікацій по даній тематиці свідчить, що такі автори, як Пережогіна О. та Прокоп'єва Д. досліджували особливості екологічних засобів розміщення, Паньків Н., Полетаєва Л. та Сафранов Т. займаються питаннями екологізації сфери туризму. Процесам екологізації готельних підприємств присвячено праці Мельник І., Соколовського В., Щоголевої І., екокультурні практики ресторанів досліджує Братіцел М., а утилізацією відходів готелів і ресторанів – Коваленко В.

Міжнародна природоохоронна організація «Green Seal» проводила дослідження, і виявилось, що один готель на 150 номерів витрачає за тиждень роботи кількість енергії, що рівноцінна витратам 100 приватних будинків з проживаючими в них 4 людьми за цілий рік, а відходів створює ще більше [4]. Також готелі споживають велику кількість води: клієнт готелю використовує в середньому на 1/3 води більше, ніж місцевий житель [2]. Впровадження енергозберігаючих технологій у сфері теплопостачання, кондиціонування та вентиляції може скоротити платежі за комунальні послуги від 40 до 60% [8]. У німецькому готелі Santa Isabel були встановлені змішувачі води фірми Hansgrohe Ecosmart, що знижують витрати води і забезпечують

зменшення споживання електроенергії для нагрівання води (витрати води за добу знизилися приблизно на третину) [9].

Міжнародний досвід свідчить, що такі світові готельні мережі, як Holiday Inn, Marriot та Hilton Worldwide вже отримали результати впровадження екологічних технологій. Наприклад, Holiday Inn, встановивши змішувачі низького тиску і аератори для душа, заощадили приблизно \$13 500. Готелі мережі Marriot розмістили таблички, що закликають туристів використовувати постільну білизну та рушники повторно – це зменшило затрати електроенергії, води, побутових засобів і затрат праці; розмістили в номерах дозатори для рідкого мила та шампуню – сумарна економія від екологізації послуг - 17%. Hilton Worldwide заощаджують більш ніж 74 млн. доларів на комунальних витратах за рахунок: зниження енергоспоживання на 6,6%; зниження вуглецевих викидів на 7,8%; зменшення відходів виробництва та зменшення споживання води на 3,8%. Після встановлення енергозберігаючих лампочок готель «Hilton Budapest» зменшив рахунки за електроенергію на 13% (\$40000 в рік) [7].

Готель «Hilton Budapest» ще з 1994 року почав впроваджувати політику екологізації, створивши програми скорочення кількості відходів. Пізніше готель об'єднався у зусиллях з готелем «Budapest Marriot» і разом вони створили стратегію поводження з відходами для Угорської асоціації готельного бізнесу (12 одиниць). Готелі закупили обладнання для пресування відходів вартістю \$10000 і зменшили об'єм відходів наполовину. Використовуючи преси готелі також зекономили ресурси та знизили витрати на вивезення та захоронення відходів в середньому на \$70000 в рік.

Слід зазначити, що перші кроки у сфері екологізації бізнесу вже зроблено. Так у 2018 р. створено громадську організацію «Всеукраїнська спілка екологічного маркування «Зелена Зірка», основним завданням якої є підвищення рівня екообізнаності споживачів, розробка стандартів екологічної якості та активного проведення екопросвітницької діяльності.

Наразі заклад ресторанного господарства може отримати сертифікат «Зелена Зірка» в галузі «Екологічний готель», оскільки галузь «Екологічний ресторан» відсутня. Проте потрібно, щоб діяльність ресторану відповідала певним вимогам [9].

Першим вітчизняним екорестораном, який відповідає екологічним критеріям ресторанних послуг, за рішенням Всеукраїнської спілки екологічного маркування «Зелена Зірка» від 4 грудня 2018 р. є «Веранда на Дніпрі» [3]. Відповідно до стратегічної екокультурної концепції в закладах ресторанного господарства діють такі правила:

- відмова від використання природного газу;
- використовуються лише екологічні способи приготування страв (наприклад, брикети та інші продукти переробки в мангалі);
- зменшення використання одноразового приладдя;
- на базі ресторану є власне виробництво екологічно чистих продуктів;
- діють бонусні та дисконтні програми, метою яких є пропагування екологічної відповідальності;

- зменшення м'ясних страв, надання переваги сезонним та місцевим продуктам продуктам;
- головним принципом господарської діяльності є «дружнє ставлення до природи»;
- побутова техніка оснащена сучасними функціями економії ресурсів;
- перевага надається витратним матеріалам, що виробляються з використання вторинної сировини [1].

Наведемо кілька популярних екотрендів:

- використання продукції місцевого виробництва;
- скорочення та переробка відходів;
- автоматизовані системи взаємодії з клієнтами;
- здорове харчування.

Вищенаведена інформація для зручності розуміння слід структурувати у вигляді схеми (рис. 1).

Рис. 1. Способи екологізації послуг закладів розміщення та харчування
Джерело: систематизовано на основі [1,2,6,7,9].

Отже, екологічна свідомість, яка поступово повинна стати частиною сучасного суспільства, а також складовою стратегії діяльності підприємств різних галузей, зокрема готельно-ресторанних, створює умови для посилення конкурентних переваг на основі використання принципів екологізації. Діяльність підприємства з надання екологічних послуг розміщення та харчування – це не просто бажання бути в тренді, а й реальна можливість зменшити затрати ресурсів, праці, фінансів, і, як наслідок, отримувати більше прибутку та піклуватись про оточуюче середовище.

Список використаних джерел:

1. Братіцел М. Л. Сучасні форми екокультури в закладах ресторанного господарства України. Культура України. 2018. Вип. 62. С. 215-223
2. Паук О.Є. Інноваційні напрями розвитку готельного господарства України: екологізація засобів розміщення. Науковий вісник НЛТУ України, 2006. Вип. 26.2. С. 29-32.
3. Перший екоресторан в Україні пройшов екологічну сертифікацію. Громадська організація «Всеукраїнська спілка екологічного маркування «Зелена Зірка». URL: <http://greenstar.org.ua/29-pershiy-ekorestoran-v-ukrayin-proyshov-ekologchnu-sertifkasyu.html>(дата звернення : серпень 2019).
4. Сотнік В.Ю. Екологічний менеджмент в діяльності підприємств готельного господарства. URL: http://eprints.kname.edu.ua/49639/1/ilovepdf_com-129-130.pdf.
5. «Стратегія розвитку туризму та курортів на період до 2026 року». – Офіційний портал Верховної Ради України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>
6. Тищенко С.В. Підвищення енергоефективності об'єктів бюджетної та комунальної сфери міста Житомира // Сталий розвиток економіки – Хмельницький: – 2014. – №1` [23]. – С. 73-79.
7. Щоголева І., Соколовський В., Боз Ахмет Сонер. Екологічні аспекти управління діяльністю готельних підприємств: «Теоретичні і прикладні напрямки розвитку туризму та рекреації в регіонах України» : зб. матеріалів VII Міжнар. наук.-практ. конф. на базі Льотної академії Національного авіаційного університету (1-2 квітня 2021 р., м. Кропивницький). С. 370-376.
8. Costs for participating in the green key programme. URL:<https://static1.squarespace.com/static/55371f97e4b0fce8c1ee4c69/t/5b7d6170575d1f282cfed60b/1534943601206/Costs+for+participating+in+Green+Key.pdf>.
9. Green Key [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Green Key. URL: <https://www.greenkey.global/> (дата обращения: 07.03.2019).